

... A LES FONTETES

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
de la serra
de mariola

butlletí quadrimestral del parc natural de la serra de mariola
núm. 14, tardor (setembre-desembre) 2021

Arbutus unedo [foto: M. Vives]

SUMARI

02 EDITORIAL

03 MANTENIMENT I CONSERVACIÓ

Alguns dels treballs més
significats realitzats a la tardor

05 GESTIÓ DE L'ÚS PÚBLIC

Regulació de l'accés a la cova de
la Sarsa

06 PROJECTES SINGULARS

Marcatge de voltors a la reserva
de fauna del Canyet

08 INTERPRETACIÓ I EDUC. AMBIENTAL

Algunes de les activitats dutes a
terme a la tardor

09 PER CONÉIXER, PER CONSERVAR...

... i ara, ens recordem dels
bolets

10 ALTRES ESDEVENIMENTS

Activitat i reunió de la Junta
Rectora del Parc Natural

EDITORIAL

Ha arribat el moment de planificar la gestió de l'espai natural protegit per a la propera anualitat. Així ve fent-se des de ja fa uns anys, i paga la pena dir que aquest model de programació, útil, pretén ser exportat a la resta de la xarxa valenciana d'espais naturals protegits. Es té clar que s'ha de realitzar una planificació molt realista —amb els recursos, limitacions, competències, etc. que entren en joc—, però alhora ambiciosa. Cert és que la gran quantitat d'imprevistos, urgències, canvis de prioritat, i sobretot, de peticions de tercers, fan que se sàpiga de bestreta que el grau d'execució no serà ni molt menys absolut; però la visió de conjunt que posteriorment oferirà la memòria de l'anualitat, sempre ha sorprès, demostrant la gran quantitat de tasques dutes a terme i concloses amb enorme satisfacció.

Però, amb tota sinceritat, sorprén encara més la valoració dels resultats donada la gran limitació de recursos, que s'arrossega ja durant una dècada, però amb un considerable augment de les necessitats del servei, del quefer del Parc Natural, en els darrers anys. Moltes coses importants més es podrien dur a terme, però amb una dotació de recursos d'acord amb els requisits de l'espai natural protegit; un lloc de dimensions considerables, però sobretot un lloc amb un patrimoni extraordinàriament divers, i més encara, amb una elevadíssima diversitat d'usos, aprofitaments, activitats... demandes i necessitats.

Senda de les caves, ruta verda del PN [foto: EMC]

MANTENIMENT I CONSERVACIÓ

Alguns dels treballs més significats realitzats a la tardor

Una vegada finalitzats els desbrossaments de camins rurals, algun assegador i punts d'interés al final de l'estiu, es van iniciar tasques d'altra índole, més dirigides al tractament de la vegetació continuant amb la xarxa de vials principal. L'objectiu se centra més a reduir el combustible a les franges com a infraestructures de prevenció d'incendis, i posar en pràctica una metodologia que incorpora criteris ambientals tant en l'extracció de restes com en l'estructura de les masses forestals. Així s'ha treballat al camí del mas de Llopi i a la pista de l'Ombria a Agres.

En l'aspecte del manteniment de l'ús públic, s'ha aprofitat el treball a la zona (és clar que cal optimitzar els recursos al màxim, els trasllats, etc. tenint en compte l'extensió de l'espai natural i l'escassa dotació de personal), per a continuar amb millores substancials a la senda de les caves, cal dir que una de les sendes més populars de la serra (ruta verda del PN), ara al tram final.

Cal destacar també la conservació preventiva d'un forn de calç susceptible de ser inclòs a un inventari municipal de patrimoni etnològic, com a bé de rellevància local, amb l'eliminació dels pins que l'estaven fent malbé.

I seguint amb el patrimoni, es van realitzar algunes actuacions prèvies per a facilitar l'estudi de les caves de l'Habitació i del Buitre, dins d'un projecte del PN de conservació i revaloració, que s'engegarà i serà descrit en següents butlletins.

Senda de les caves, ruta verda del PN [foto: EMC]

Forn de calç, assegador d'Alcor [foto: EMC]

Cava de l'Habitació, ruta verda del PN [foto: EMC]

Camí de Llobis [foto: EMC]

Regulació de l'accés a la cova de la Sarsa

La suma importància d'aquesta cavitat, que ha sigut l'escola de molts espeleòlegs valencians, ha quedat documentada com a jaciment arqueològic catalogat, com a lloc d'interés geològic sobretot per les seues formacions càrstiques i, a més, per albergar art esquemàtic prehistòric (BIC, patrimoni de la humanitat). Tot açò a més de trobar-se al Catàleg de Coves per ser d'interés bioespeleològic per la seua fauna troglòbia. És a dir, reuneix un gruix de figures de protecció extraordinari. Motivats per la preocupació per la seua conservació, per diferents afeccions ambientals i patrimonials detectades, els accessos no controlats, etc., i amb la responsabilitat de fer efectiva la normativa de protecció aplicable, des del Parc Natural es va encarregar un estudi previ, amb la intenció, en primer terme d'aplicar mesures de conservació, i paral·lelament aplicar un sistema de regulació pràctic, sempre en acord amb la propietat. Després d'aquesta fase, es van dur a terme diferents reunions. Ja s'han donat grans passes, amb la signatura d'un conveni de cessió d'ús per part de la propietat amb l'Aj. de Bocairent, l'adequació d'un accés, i ara amb la nova protecció perimetral ja instal·lada, compatible amb la conservació de la fauna catalogada i dels béns culturals, i la recuperació de la naturalitat de la boca de la cavitat. Ara per tant, resta l'aplicació del sistema específic, ja previst, de regulació de l'accés.

Tancament perimetral [foto: Aj. Bocairent]

Marcatge de voltors a la reserva de fauna del Canyet

L'Ajuntament d'Alcoi està a càrrec des de 2018 de la gestió de la reserva de fauna del Canyet de les Pedreres de Sant Cristòfol. Aquest reeixit projecte, iniciat l'any 2000 i desenvolupat durant 18 anys per l'associació FAPAS-Alcoi, consta de tres vessants, una de manteniment del canyet i l'aportació de menjar, l'altra de caràcter tècnic i de seguiment, i una tercera d'explotació didàctica. Aquest segon vessant és el que s'assumeix des de la unitat de gestió Mariola-Font Roja i la Conselleria. En aquest període s'han realitzat tres jornades d'anellament de voltors, tant de joves immadurs en dispersió, com d'adults recapturats. Es prenen mesures biomètriques i es realitzarà una analítica per al sexatge, a més de la col·locació de les marques que serviran per a l'estudi de la dispersió. Dades compartides mundialment i molt valuoses per a l'estudi de les poblacions d'aquestes comarques. Cal destacar l'alliberament de dos voltors negres procedents dels centres de recuperació de fauna salvatge de la GVA. Es va comptar amb la participació de voluntaris i estudiants en pràctiques.

Voltors sobre el barranc del Cint [foto: M. Vives]

[Foto: M. Vives]

Anelles de PVC i metàl·lica [foto: Dept. de Transició Ecològica, Aj. Alcoi]

Vòltor negre alliberat [foto: J. Acosta]

Conferència a Alcoi, 11/11/2021

INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI I EDUCACIÓ AMBIENTAL

Algunes de les activitats dutes a terme a la tardor

Amb l'inici del curs escolar, i una situació més benèvola en aquell moment pel que fa a la pandèmia, es van començar a realitzar les primeres concertacions dins del programa d'interpretació del patrimoni i educació ambiental als parcs naturals, en especial amb centres educatius. D'altra banda, com sempre, en relació a les activitats de divulgació i sensibilització obertes al públic, destaca el següent. El PN va voler col·laborar amb la «capitalitat cultural valenciana de 2021» compartida per Alcoi i Bocairent, com no podia ser d'una altra manera, ja que no cal dir tot el que representa la serra de Mariola, com a eix vertebrador d'aquests pobles i d'aquestes comarques, i com al seu bressol cultural. Així es van realitzar dues conferències seguides, una a cada població, de la inestimable mà del catedràtic Ignasi Grau, amb el títol «Una passejada arqueològica per la Mariola: el patrimoni cultural d'un espai singular». I lligant amb la «capital cultural valenciana» i el Dia Internacional de les Muntanyes, es va realitzar un itinerari interpretatiu al voltant de les ermites (i els masos) de Bocairent. També es pot destacar la represa de la campanya informativa sobre 'consum responsable' al novembre. En altre ordre, fruit d'una col·laboració de la xarxa de parcs naturals amb la Direcció General d'Infància i Adolescència, es va realitzar una activitat amb centres de menors.

Schizophyllum commune [foto: A. Francés]

PER CONÉIXER, PER CONSERVAR...

... i ara, ens recordem dels bolets

Era temps de bolets, i si més no un dia hem sentit les ganes de tastar uns esclata-sangs (o pebrassos, segons el poble). Els bolets esmentats són sense dubte els protagonistes de la temporada. De fet, el costum, el coneixement i l'interés no sol anar molt més enllà d'aquests, els bolets de xop (o roviols, també) i algun altre. En tot cas, en aquesta ocasió no es pretén raonar sobre l'aprofitament dels bolets que puguen ser més apreciats per la seua vàlua gastronòmica. En canvi sí posar l'accent en la necessària i imprescindible funció dels fongs als ecosistemes, com a descomponedors de la matèria orgànica, i donar unes breus pinzellades envers la seua diversitat. Una vegada més, en aquesta disciplina, també hi ha investigadors de referència, amants de Mariola, que han desenvolupat els seus estudis ací durant un llarg període de temps. Així és com amb la inestimable tasca duta a terme per Antoni Conca, Fernando Garcia i altres amics, durant pràcticament tota la vida del Parc Natural, es té a l'abast un coneixement envejable. Recentment s'ha publicat (al butlletí 25 de Somival) una nova actualització (la tercera) de l'inventari mariolenc de basidiomicets (dit *d'anar per casa*, el grup al qual pertanyen gran part dels anomenats bolets, encara que un bolet només és una part, la que menys perdura, el cos fructífer). Aquests fan un total de 460 espècies al Parc Natural (ascomicets en poden ser més de 150); no és poc.

Visita al mas de Prats [foto: M. Vives]

ALTRES ESDEVENIMENTS

Activitat i reunió de la Junta Rectora del Parc Natural

Com ja es va fer en ocasions anteriors, i a petició d'alguns representants de la Junta Rectora, es va organitzar una visita de camp per a explicar de primera mà algun projecte d'execució que poguera generar dubtes, com va ser el cas del pla de gestió forestal del mas de Prats amb la Diputació d'Alacant com a amfitriona. Aquestes visites informatives es consideren molt satisfactòries des del punt de vista de la participació i a fi de resoldre qualsevol mena d'interrogant de bestreta.

Com sempre cap a final d'any, concretament el 2 de desembre, es va celebrar, de nou per via telemàtica, la segona reunió de 2021 de la Junta Rectora. I com ja és costum, es va presentar el document intern del pla de gestió per a l'any 2022, a més de l'anunci d'alguns projectes singulars com la gestió de la cova de la Sarsa, o l'inici del procediment de revisió del PORN.

VULL PARTICIPAR

Vols posar-te en contacte amb nosaltres en relació a aquesta publicació? Pots fer-ho per mitjà d'aquesta adreça electrònica: serra_mariola@gva.es

Redacció:
equip tècnic del Parc Natural

Centre d'Informació del PN
CV-795 (Alcoi-Banyeres) km 17
(mas d'Ull de Canals)

Parc Natural de la Serra de Mariola
965937961, 679195215
serra_mariola@gva.es
parquesnaturales.gva.es/mariola
www.facebook.com/pnserrademariola
t.me/pnserrademariola (canal Telegram)

